

Vremenski rekordi na meteorološki postaji Spodnja Zaplana (566 m)

(zadnja sprememba: 1. januar 2012)

Temperatura zraka je merjena v klasični meteorološki hišici 2 m nad tlemi s samodejno vremensko postajo in klasičnimi meteorološkimi termometri. Meritve padavin so se pričele januarja 2006 in potekajo na samodejni vremenski postaji, ob snežnih padavinah pa se izvajajo s pomočjo posode in menzure ali precizne tehtnice. Meritve hitrosti vetra so se pričele julija 2005 in se izvajajo 6 m nad tlemi.

Temperatura zraka

EKSTREM	VREDNOST (°C)	DATUM
Absolutno najvišja temperatura	35,0 ¹	26. avgust 2011
Absolutno najnižja temperatura	-18,5 ²	1. marec 2005
Najvišja nočna minimalna temperatura	20,1 ³	14. julij 2011
Najnižja maksimalna temperatura	-10,3 ⁴	11. in 12. januar 2009
Najnižja poletna temperatura	2,0 ⁵	8. junij 2005
Največja nenadna sprememba temperature	14,4 ⁶	22. julij 2006
Najzgodnejši pojav negativne temperature	-0,1 ⁷	29. september 2008
Najkasnejši pojav negativne temperature	-0,6 ⁸	10. maj 2005

¹Od pričetka meritev jeseni 2002. Glede na dostopne meteorološke podatke gre verjetno za najvišjo temperaturo po letu 1983 ali celo 1950.

²Od pričetka meritev jeseni 2002. V preteklosti se je temperatura spustila še precej nižje. Februarja 1956 se je na podlagi takratne vremenske situacije in meteoroloških postaj Vrhnika, Planina pri Rakeku in Postojna temperatura spustila do okoli -28 °C. Podatki o minimalnih temperaturah na meteorološki postaji Zaplana so še najmanj reprezentativni za širšo okolico. Temperature lahko padejo precej nižje že v nekoliko nižjih legah v okolici meteorološke postaje, še precej bolj pa se lahko ohladi v okoliških kraških vrtačah. Tako je bilo v mrazišču Dolinca 20. decembra 2009 z digitalnim regulatorjem temperature v termometrskem zaklonu izmerjeno -30,8 °C.

³Od pričetka meritev jeseni 2002. Upoštevano je obdobje od Sončevega zahoda do vzhoda. Glede na dostopne meteorološke podatke ni prav verjetno, da je bila na Spodnji Zaplani v obdobju 1961-2011 temperatura v še kakšni noči višja od 20 °C.

⁴Od pričetka stalnih meritev januarja 2006. Izmerjena temperatura velja za standardni klimatološki termin od 21. ure 10. januarja do 21. ure 11. januarja. 11. januarja se je preko dneva ogrelo samo do -10,7 °C, vendar je bilo dan pred tem ob 21. uri -10,3 °C. Na Rovtah je bila od leta 1961 naprej najnižja dnevna temperatura -15,5 °C 8. januarja 1985.

⁵Od pričetka meritev jeseni 2002. Meteorološko poletje je trimesečje od junija do avgusta. Na Rovtah je bila od leta 1961 naprej najnižja poletna temperatura 1,4 °C 5. junija 1962. Da se je tega jutra na Zaplani temperatura morda spustila celo pod 0 °C, potrjujejo tudi nizke temperature na Vrhniki in v Ljubljani. V mrazišču Dolinca so bile od začetka meritev spomladi 2004 negativne temperature zabeležene že v vseh treh poletnih mesecih. Najhladneje je bilo 1. junija 2006 z -4,7 °C, 3. julija 2011 pa je bilo izmerjeno -1,1 °C.

⁶Od pričetka stalnih meritev januarja 2006. Gre za nenadno ohladitev ob nevihti za 14,4 °C v dobri uri in pol. V bližnjih mraziščih se kot posledica radiacijskega ohlajanja (močno znižanje temperature ponoči) ali vetra, ki premeša prizemni temperaturni obrat (močno zvišanje temperature), pojavljajo še izrazitejši temperaturni skoki. V mrazišču Dolinca je bil od pričetka meritev aprila 2004 že zabeležen padec temperature za 30,4 °C med dnevom in nočjo, v eni uri pa se je radiacijsko ohladilo za 12,4 °C.

⁷Od pričetka meritev jeseni 2002.

⁸Od pričetka meritev jeseni 2002. Ker obstaja le podatek, da je bila v obdobju od 9. do 14. maja 2005 minimalna temperatura -0,6 °C, ni povsem zagotovo, da je bilo najhladneje 10. maja. Morda je bilo najhladneje 13. maja in verjetno je temperatura kar v obeh dneh padla pod ledišče.

Padavine

EKSTREM	VREDNOST (mm)	ČAS
Največja letna višina padavin	2220 ¹	leto 2010
Najmanjša letna višina padavin	1146 ²	leto 2011
Največja mesečna višina padavin	411 ³	september 2010
Najmanjša mesečna višina padavin	6,4 ⁴	november 2011
Največja 24-urna višina padavin	175 ⁵	18.11.2010 22.06 – 19.11.2010 22.06
Največja urna višina padavin	88	2. julij 2007 14.34 – 15.34

¹Na meteorološki postaji Rovte je bilo najbolj namočeno leto 1960 z 2605 mm padavin, v Logatcu pa leto 1965 z 2656 mm padavin.

²Na meteorološki postaji Rovte je bilo od leta 1961 naprej najbolj suho leto 2007 s 1337 mm padavin, v Logatcu pa leto 1983 s 1453 mm padavin.

³Na meteorološki postaji Rovte je bil od leta 1961 naprej najbolj namočen oktober 1992 s 611 mm padavin, v Logatcu pa avgust 1963 s 509 mm padavin.

⁴Na meteorološki postaji Rovte so bili od leta 1961 naprej trije meseci z 0 mm padavin.

⁵V standardnem klimatološkem 24-urnem obdobju je bila najvišja višina padavin 149 mm izmerjena 3. julija ob 8. uri zjutraj in velja za zadnjih 24 ur. Zaradi močnih nalivov in spremljajoče toče je samodejna meteorološka postaja Zaplana predvidoma izmerila prenizko količino padavin. Istega dne je na uradni padavinski postaji Vrhnika (zahodno od mesta Vrhnika, tik pod Zaplano) padlo 181 mm padavin.

Sneg

EKSTREM	VREDNOST	ČAS
Maksimalna višina snežne odeje	85 cm ¹	29. februar 2004
Najdaljše trajanje snežne odeje	~127 dni ²	zima 2005/2006
Najkrajše trajanje snežne odeje	~33 dni ³	zima 2007/2008
Najzgodnejše sneženje	4 cm ⁴	7. oktober 2011
Najpoznejše sneženje	dež s snegom ⁵	30. maj 2006

¹Od pričetka pogostejših meritev decembra 2002. Nekaj dni kasneje, v marcu 2004, je bilo snega predvidoma 95 cm. Do zime 2009/2010 so se meritve snežne odeje opravljale na bližnjem odprtem travniku, kjer je, kot se je z leti izkazalo, zaradi močnejšega vetra manj snega kot v bolj zatišnem naselju. Od leta 1950 naprej je bilo največ snega februarja 1952, ko je bilo na Rovtah 183 cm snega. V nekaterih mraziščih v okolici meteorološke postaje Zaplana je bilo v posameznih zimah snega še več, saj se tam sneg v vmesnih odjugah ne tali tako hitro, kot v legah izven mrazišč in sneg se tako postopoma kopiči.

²Podatek se nanaša na meteorološko postajo Rovte. Od leta 1961 naprej je bila na Rovtah s 145. dnevi s snežno odejo najbolj snežena zima 1968/1969. V posameznih mraziščih v okolici meteorološke postaje Zaplana je bilo v novejšem času, ko so zime milejše, zabeleženih tudi več kot 150 dni s snežno odejo v posamezni zimski sezoni. Sneg lahko v mraziščih leži še v začetku meseca maja.

³Podatek se nanaša na meteorološko postajo Rovte. Od leta 1961 naprej je bila na Rovtah s 13. dnevi najmanj snežena zima 1989/1990.

⁴Na meteorološki postaji Rovte je bilo po letu 1961 najzgodnejše sneženje 19. septembra 1977.

⁵Popoldne je bil v okolici Logatca opažen dež s snegom na 500 m nadmorske višine. Glede na podatke o temperaturah, padavinah in vetrovnosti na Rovtah je bil v najvišjih predelih Zaplane na 800 m višine pri temperaturi med 2 in 3 °C dež s snegom mogoč v noči na 10. junij 1974 in v noči na 3. junij 1962.

Veter

ESKTREM	VREDNOST (km/h)	DATUM
Največja izmerjena hitrost vetra	59 ¹	23. november 2005

¹Vetromer meri vsakih 13 sekund in zatorej ne zabeleži vseh sunkov vetra. Najvišje hitrosti vetra so bile ob nevihtah. Najvišja hitrost vetra je bila tako ob pustošenju tornada čez severni del Notranjske 23. avgusta 1986. Ocene hitrosti vetra v ožjem pasu vrtnca se gibljejo med 60 in 100 m/s (216 - 360 km/h). Od pričetka delovanja meteorološke postaje jeseni 2002 se je močan jugozahodni veter pojavil 16. novembra 2002, 29. junija 2005 močan nevihtni piš in 30. novembra 2009 močan južni veter.

Viri podatkov:

- digitalni arhiv meteoroloških podatkov ARSO (meteo.si)
- Meteorološki letopis 2007, <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/>
- opis meteoroloških postaj Logatec in Rovte, <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate>
- Ujma 23. avgusta 1986 na Notranjskem, revija UJMA

Pripravil: Martin Gustinčič